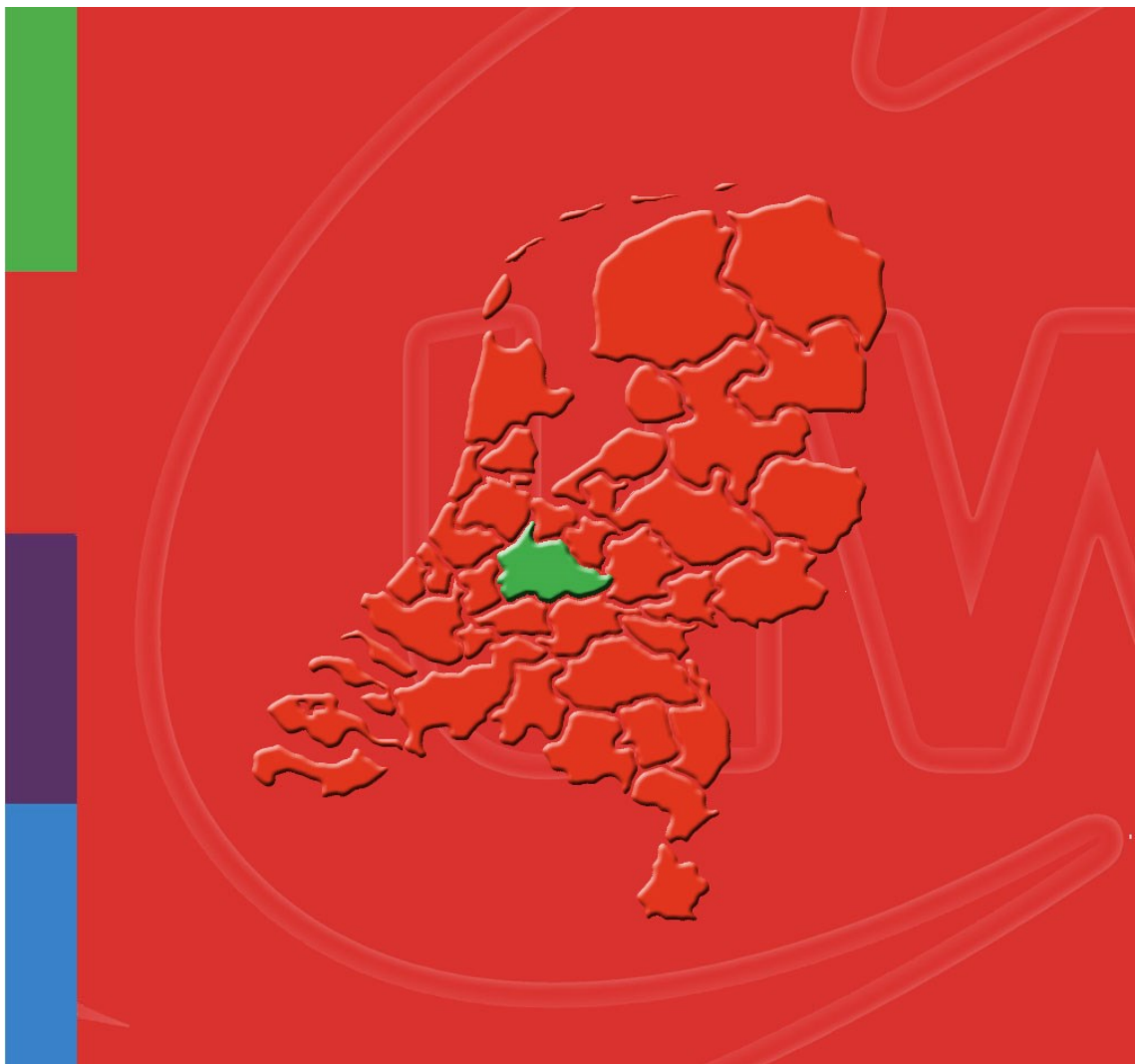

Samenvatting Regio in Beeld

Midden-Utrecht

Oktober 2017

Een arbeidsmarkt in verandering

De Nederlandse arbeidsmarkt verandert: de werkgelegenheid blijft toenemen, het aantal vacatures groeit en de werkloosheid krimpt. Ook wordt de arbeidsmarkt steeds flexibeler en hebben technologische veranderingen hun weerslag op de arbeidsmarkt. Nieuwe beroepen en banen ontstaan, terwijl er ook werk verdwijnt en andere – vaak hogere – eisen worden gesteld aan bestaande banen. Vooral in het middensegment dreigen door de technologische vooruitgang banen te verdwijnen. De groei van de werkgelegenheid is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen, maar niet sterk genoeg om voor alle groepen een daling te realiseren.

De tweedeling op de arbeidsmarkt is de afgelopen jaren toegenomen. De sterkste positie op de arbeidsmarkt is er voor vakspecialisten in de ICT, techniek en de zorg. Werkenden in deze richtingen zullen weinig moeite hebben hun baan te behouden; werkzoekenden beschikken over een gunstige concurrentiepositie.

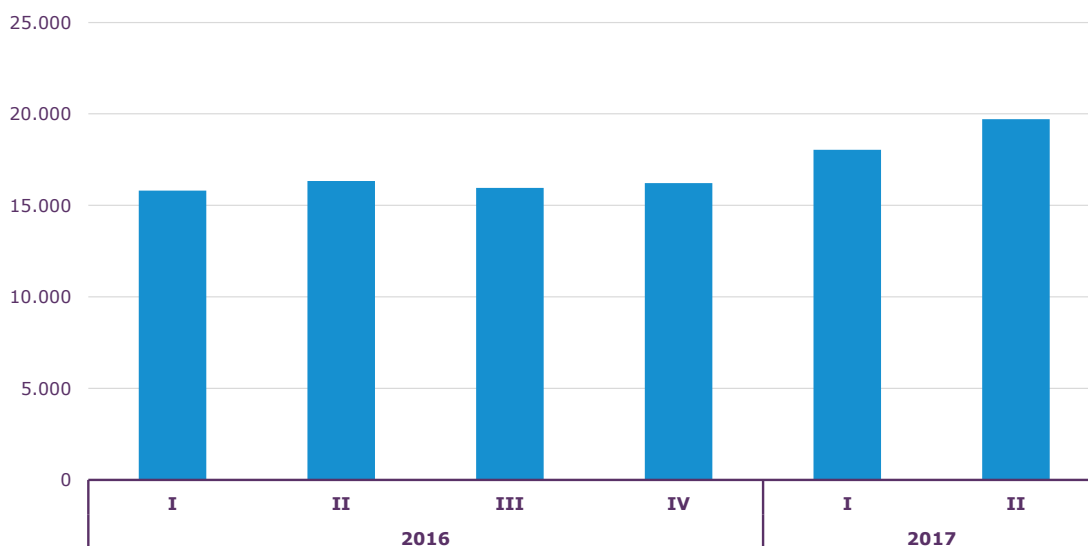
Er zijn echter ook groepen met een structureel slechte arbeidsmarktpositie. Het gaat dan om laagopgeleiden, specifieke beroepsrichtingen, niet-westerse migranten, langdurig werkloze ouderen en arbeidsbeperkten.

Een groeiende werkgelegenheid en vacaturemarkt in Midden-Utrecht

De economie in Nederland groeit. De werkgelegenheid trekt in vrijwel alle sectoren aan. Het aantal vacatures groeit fors.

- Voor de arbeidsmarktregio Midden-Utrecht verwacht UWV dat het aantal banen van werknemers in 2018 met 1,9% toeneemt tot 500.000. Dat ligt iets hoger dan de landelijke verwachte groei van het aantal banen met 1,8%. Dit komt onder andere doordat sterk groeiende dienstverlenende sectoren (ICT, specialistische zakelijke diensten en overige diensten) in de regio sterker zijn vertegenwoordigd dan landelijk.
- De meeste nieuwe banen – in absolute aantallen gezien – ontstaan in 2018 in de overige zakelijke dienstverlening (waaronder de uitzendbranche valt). Daarna volgt de zorg & welzijn, hoewel binnen deze sector wel een aantal branches met krimp te zien zijn. En daarna volgen de detailhandel, ICT en specialistische zakelijke dienstverlening. Alleen de financiële dienstverlening krimpt verder. Het relatieve belang van de financiële dienstverlening is echter gering. Binnen de financiële dienstverlening zijn op hoger niveau echter juist een aantal beroepen, zoals ICT-functies in de sector, die goede kansen op werk bieden. In de minder sterk in de regio aanwezige industrie blijft de werkgelegenheid stabiel.
- In het afgelopen jaar ontstonden in de regio bijna 70.000 vacatures (gemiddeld 5.800 per maand). UWV verwacht dat de vacaturemarkt in 2017 en 2018 blijft groeien.

Ontstane vacatures per kwartaal, Midden-Utrecht, 2016-2017

Bron: CBS, bewerking UWV

WW daalt, bijstand neemt toe

Eind 2016 telt de beroepsbevolking in Midden-Utrecht 464.000 personen. Hiervan ontvangt een deel een sociale zekerheidsuitkering, zoals WW, bijstand of een arbeidsongeschiktheidsuitkering.

	Midden-Utrecht		Nederland
	aantal	aandeel in beroepsbevolking	aandeel in beroepsbevolking
Beroepsbevolking	464.000		
WW	18.030	3,9%	4,6%
Bijstand tot AOW-leeftijd	19.410	4,2%	5,2%
Arbeidsongeschiktheid (AO)	34.710	7,5%	8,9%
<i>waarvan Wajong</i>	9.980	2,1%	2,8%
<i>waarvan WAO</i>	12.930	2,8%	3,3%
<i>waarvan WIA</i>	11.810	2,5%	2,8%

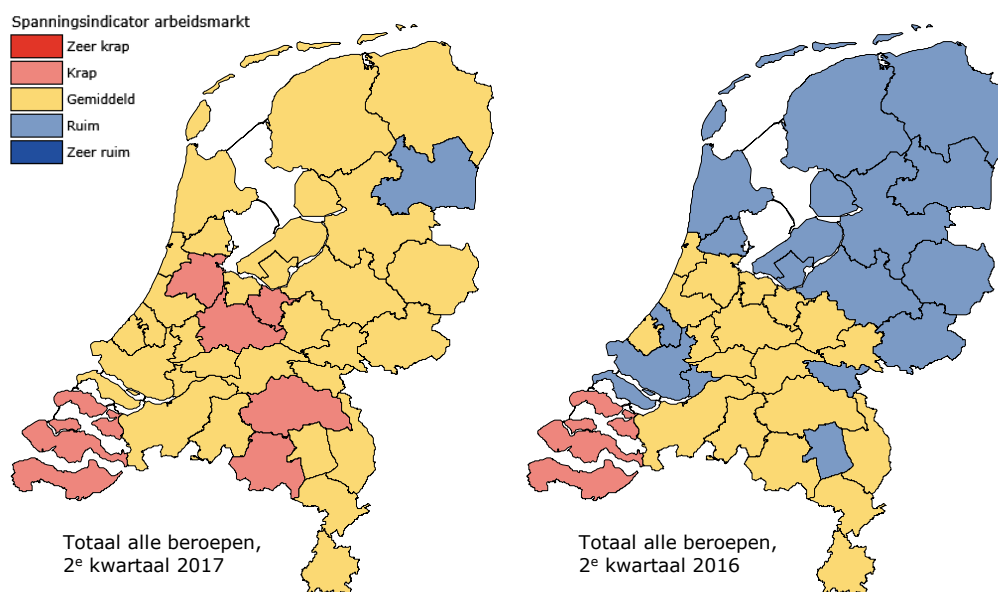
Bron: CBS en UWV

- In Midden-Utrecht hebben relatief minder mensen een uitkering dan landelijk. Dat geldt zowel voor de WW en de bijstand als voor de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.
- Het aantal WW-uitkeringen in Midden-Utrecht is in 2016 gedaald tot 18.030, dit is 5,5% minder dan een jaar eerder. Verwacht wordt dat in 2017 de WW in Midden-Utrecht met 12% verder daalt.
- Eind 2016 waren er in Midden-Utrecht 19.410 personen met een bijstandsuitkering. Een jaar eerder waren dat er 18.560, een toename met 4,6%. Landelijk was de stijging in 2016 kleiner met 3,5%.
- De stijging komt vooral door nieuwe wetgeving en de toestroom van asielzoekers.
- In 2016 stroomden in Midden-Utrecht 970 mensen in aansluiting op de WW door naar de bijstand, een doorstroompercentage van 4,9%. Vanuit de bijstand gezien is dit een belangrijk deel van de nieuwe uitkeringen. Het gaat dan bijna om een vijfde van het aantal nieuwe bijstandsonvangers.

Meer kansen op werk in Midden-Utrecht

De spanning op de arbeidsmarkt – dat is de verhouding tussen openstaande vacatures en kortdurend werkzoekenden – neemt in Midden-Utrecht toe.

Spanning arbeidsmarkt, 35 arbeidsmarktregio's, 2e kwartaal 2016 en 2e kwartaal 2017

Bron: UWV

- In het afgelopen jaar veranderde Midden-Utrecht van een gemiddelde arbeidsmarkt in een arbeidsmarkt met een krappe spanning. Een krappe spanning op de arbeidsmarkt betekent dat vraag naar personeel op totaalniveau veel groter is dan het aanbod.
- Werkgevers ondervinden steeds meer knelpunten bij het invullen van vacatures. Werkzoekenden beschikken gemiddeld genomen over een verbeterde concurrentiepositie, zij hebben meer kans op het vinden van werk. Er zijn echter grote verschillen tussen beroepsgroepen als het gaat om de kans op werk.
- Vooral werkzoekenden met een administratieve achtergrond ervaren in de regio veel concurrentie tijdens het solliciteren.

- Van de beroepen die veel voorkomen onder werkzoekenden in Midden-Utrecht hebben commercieel medewerkers binnendienst, medewerkers klantenservice, schoonmakers, medewerkers bediening horeca, winkelassistenten en accountmanagers zakelijke diensten een goede concurrentiepositie.
- De beste concurrentiepositie hebben werkzoekenden wanneer zij solliciteren op vacatures voor vaklui in de techniek.

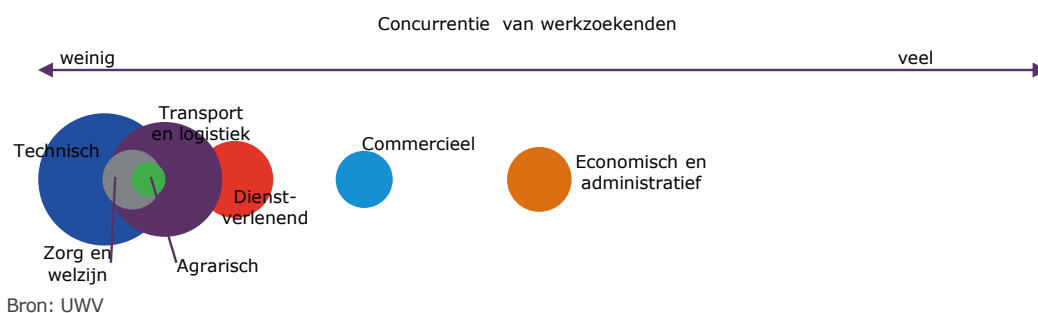
Niet iedereen in de regio profiteert dus evenredig van de economische groei. Zo neemt het aantal bijstandsuitkeringen toe en zijn er veel mensen die vanwege een arbeidsbeperking langs de kant staan. Laagopgeleiden, arbeidsbeperkten, 55-plussers en mensen die een beroep uitoefenen waar weinig vraag naar is en veel concurrerend aanbod beschikken over een kwetsbare arbeidsmarktpositie. Ondanks hun zwakke arbeidsmarktpositie biedt de groeiende economie ook hen kansen.

Laagopgeleiden zijn vaker werkloos

Laagopgeleiden zijn mensen zonder startkwalificatie. Zij hebben basisonderwijs, vmbo of mbo-1 als hoogst afgeronde opleiding. De gemiddelde werkloosheid onder laagopgeleiden in Nederland is met 9% hoger dan onder middelbaar (6%) en hoogopgeleiden (4%).

- In Midden-Utrecht worden in 2016 circa 84.000 mensen tot de laagopgeleiden (inclusief scholieren en mbo-studenten) gerekend. Dat is 18% van de beroepsbevolking.
- In 2016 ontstonden in Midden-Utrecht ruim 20.000 vacatures op laag niveau.
- In Midden-Utrecht vond 56% van de laagopgeleide WW'ers binnen een jaar werk. Uitzendwerk is voor laagopgeleiden belangrijk voor het vinden van een baan. Vooral voor laagopgeleiden met een beroep in de techniek, transport & logistiek of agrarische sector zijn uitzendbureaus een belangrijke route naar werk.
- Economisch-administratief personeel op laag niveau vindt het minst vaak werk vanuit de WW. De concurrentiepositie is gunstig voor laagopgeleiden die werk zoeken in de techniek, zorg & welzijn, transport & logistiek of agrarische richting.

Concurrentiepositie laagopgeleiden naar beroepsrichting, Midden-Utrecht, 6-maandsgemiddelde november 2016 – april 2017

Er zijn zeker kansen voor laagopgeleiden, maar verschillende belemmeringen kunnen het moeilijker maken om werk te vinden of te behouden:

- laagopgeleiden voelen zich gemiddeld genomen vaker ongezond, terwijl beroepen met goede kansen voor laagopgeleiden juist fysiek zwaar zijn;
- laagopgeleiden hebben vaak minder toegang tot uitgebreide sociale netwerken;
- de laagopgeleide beroepsbevolking is sterker vergrijsd en ouderen komen moeilijker aan het werk;
- laagopgeleiden ondervinden relatief veel concurrentie op de arbeidsmarkt van andere groepen (scholieren, studenten, arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa en hoger opgeleiden);
- soms weten werkgevers en laagopgeleiden elkaar niet goed te vinden.

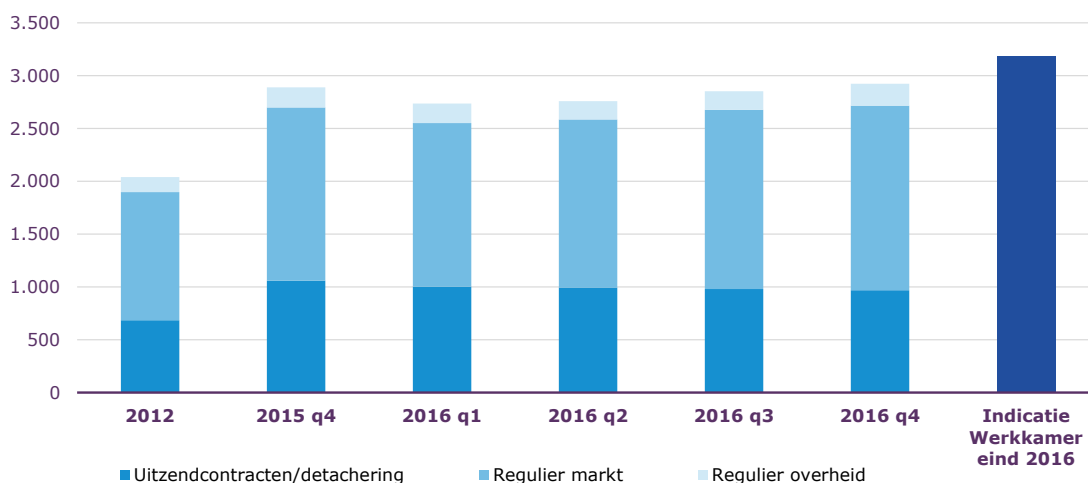
Arbeidsbeperkten kwetsbaar op de arbeidsmarkt

Arbeidsbeperkten vormen een heterogene groep die varieert van hoogopgeleiden met een lichte fysieke aandoening tot mensen zonder diploma met een ernstige verstandelijke beperking. Ook de arbeidsmogelijkheden van arbeidsbeperkten lopen uiteen. De arbeidsdeelname verschilt per arbeidsongeschiktheidsuitkering.

- Eind 2015 werkte 20% van de Wajongers in Midden-Utrecht. Dat is iets lager dan het landelijke aandeel van 23%.
- Bij gedeeltelijk arbeidsgeschikte WGA'ers bleef het aandeel werkenden in Midden-Utrecht na een daling vanaf 2008 in 2015 stabiel op 39%. Het landelijk aandeel bleef eveneens in 2015 stabiel (43%).
- Bij volledig arbeidsongeschikte WGA'ers daalde het aandeel werkenden juist verder, tot 8% in Midden-Utrecht en 8% in Nederland.
- Het aandeel werkenden binnen de groep WIA 35-minners steeg landelijk voor het eerst sinds jaren, naar 43%. In Midden-Utrecht is dit aandeel eind 2015 41%.

- Onder WAO'ers daalde het aandeel werkenden in 2015 verder. Van de WAO'ers werkte eind 2015 18%, zowel in Midden-Utrecht als in Nederland.

Banen volgens banenafspraken, Midden-Utrecht, 2012-2016

Bron: UWV, Trendrapportage

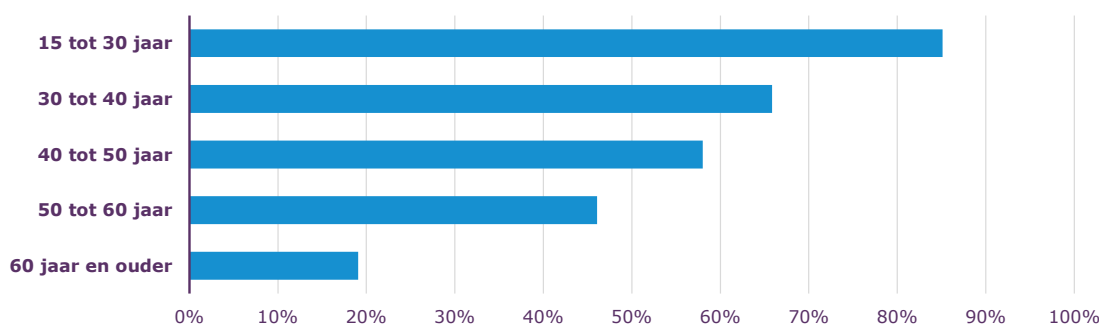
- Midden-Utrecht blijft achter bij de realisatie van de banenafspraken. Eind december 2016 stonden in Midden-Utrecht 7.924 personen in het doelgroepregister. Ten opzichte van de nulmeting is het aantal met 1.538 afgenomen.
- De netto ontwikkeling in het aantal banen volgens de definitie van de banenafspraken ten opzichte van de nulmeting ziet er in Midden-Utrecht als volgt uit: 284 extra banen bij reguliere werkgevers via een dienstverband en 600 extra banen bij reguliere werkgevers via een uitzendcontract of detachering.

Ouderen zijn vaker langdurig werkzoekend

Oudere werknemers verliezen over het algemeen minder snel hun baan dan jongere werknemers. Maar als ouderen hun baan kwijtraken, komen ze moeilijker weer aan het werk.

- Eind 2016 ligt het aandeel langdurig werkloze 55-plussers in Midden-Utrecht met 68,4% iets lager dan landelijk.
- In Midden-Utrecht gaat ultimo juni 2017 45% van de 17.000 lopende WW-uitkeringen naar 50-plussers. Van die 7.760 WW-uitkeringen heeft weer de helft een verstreken uitkeringsduur van minimaal een jaar. Langdurige werkloosheid verzwakt de arbeidsmarktpositie van werkzoekenden.
- 39% van de 50-plussers in Midden-Utrecht is binnen een jaar weer aan het werk. Voor jongere leeftijdsgroepen is het werkherlevingspercentage duidelijk beter.

Werkherleving naar leeftijdsklasse, Midden-Utrecht, werkherleving in periode juli 2015-juni 2016

Bron: UWV

Er zijn verschillende redenen voor de hoge langdurige werkloosheid onder 55-plussers.

- Werkgevers vinden de verhoudingen tussen loonkosten en productiviteit van 55-plussers vaak een probleem, hoewel gemiddeld het salarisniveau van 55-plussers niet of nauwelijks hoger is dan van werknemers van 40-55 jaar in vergelijkbare functies.
- Werkgevers denken dat het ziekteverzuim van oudere werknemers hoger is dan van jongere leeftijdsgroepen.

-
- In de ogen van werkgevers presteren 55-plussers slechter dan jongeren op fysieke en mentale belastbaarheid, flexibiliteit, creativiteit, opleidingsbereidheid en vaardigheid met nieuwe technologieën. Maar ze presteren volgens werkgevers juist beter op betrouwbaarheid, betrokkenheid, nauwkeurigheid, sociale vaardigheden en klantgerichtheid.
 - De deelname aan scholing, trainingen en cursussen van mensen met een hogere leeftijdsklasse is relatief laag. De scholingsachterstand is de afgelopen jaren wel wat kleiner geworden.

Veel administratieve beroepen verdwijnen

Vooraf werkzoekenden met een opleiding, werkervaring en competenties waarnaar weinig vraag is, komen moeilijk aan de slag. Eén van de beroepsgroepen waarvoor dit het duidelijkst zichtbaar is op de arbeidsmarkt zijn de administratieve beroepen. In Midden-Utrecht doen de meeste overschotberoepen zich in de administratieve sector voor. Van alle bij het UWV ingeschreven werkzoekenden in de regio heeft 20% een economisch-administratief beroep (11.000 personen). Landelijk ligt dit percentage lager (17%). Dat betekent dat deze problematiek zich in deze regio relatief sterk voordoet. Vooral op lager en middelbaar beroepsniveau daalde de werkgelegenheid tussen 2013 en 2016. Vooral het aantal secretaresses, boekhoudkundig medewerkers en receptionisten & telefonisten kromp fors. Door digitalisering en automatisering verdwijnen steeds meer repeterende taken in dienstverleningsprocessen. Klanten regelen hun zaken vaker online en de invoer van gegevens wordt geautomatiseerd. Hierdoor verdwenen en verdwijnen veel banen bij bijvoorbeeld banken. Naar verwachting gaat deze ontwikkeling de komende jaren door en verdwijnt nog meer werk in (financieel) administratieve beroepen. Mensen die hierin hun baan kwijtraken, hebben een relatief grote kans op langdurige werkloosheid.

Naast administratieve beroepen zijn er ook andere beroepen met een ongunstige concurrentiepositie in Midden-Utrecht. Voor deze beroepen is het aanbod van werkzoekenden groot ten opzichte van de beschikbare vacatures. Werkzoekenden in deze beroepen kunnen overstappen naar andere beroepen dan waar ze voorheen werkten of met een arbeidsmarktgerichte scholing hun kansen vergroten. UWV heeft voor een aantal beroepen de mogelijkheden voor overstappen in beeld gebracht. Op het moment van schrijven zijn de overstapmogelijkheden van de volgende beroepen beschikbaar:

- verkoopmedewerker;
- medewerker bedrijfsrestaurant;
- medewerker facilitaire dienst;
- administratief medewerker;
- secretaresse;
- receptionist;
- sociaal-cultureel werker.

Uitdagingen voor de regionale arbeidsmarkt

De regio Midden-Utrecht heeft als gevolg van economische groei en snelle technologische veranderingen te maken met toenemende tekorten aan personeel, die de economische groei dreigen af te remmen. Daarnaast profiteren kwetsbare groepen zoals laagopgeleiden, ouderen, arbeidsbeperkten, statushouders en werkzoekenden met overschotberoepen (zoals administratieve beroepen) onvoldoende van de economische groei en loopt een groot deel zelfs het gevaar om blijvend buiten de arbeidsmarkt te komen staan. Dit levert de regio verschillende uitdagingen op:

- het verder intensiveren van de bestaande regionale en integrale aanpak van knelpunten op de arbeidsmarkt;
- het optimaliseren van de aansluiting van regionale opleidingen op de behoeften van het bedrijfsleven;
- het creëren van geschikte banen voor de kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt;
- het versterken van de arbeidsmarktpositie van de kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt;
- het verbeteren van de monitoring van de ontwikkelingen en trends op de regionale, landelijke en internationale arbeidsmarkt.

Colofon

Regio in Beeld

Regio in Beeld is een jaarlijkse uitgave van UWV

Auteur

Bert van de Geijn

Inlichtingen

arbeidsmarktinformatie@uwv.nl

Redactieadres

UWV
Afdeling Arbeidsmarktinformatie en -advies
Postbus 58285
1040 HG Amsterdam

Eindredactie

Suzanne IJzerman
Roelof van der Velde

Regio samenstelling

De arbeidsmarktregio Midden-Utrecht is het werkgebied van Werkplein Utrecht-Midden. De gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vianen, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist maken deel uit van deze arbeidsmarktregio.

Disclaimer

Meer informatie is te vinden op www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie.
Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter uitsluitend met bronvermelding.
Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

UWV © 2017

